

18. lipnja 2021.

broj 164 – 165

KU ZI S!

LIST ZA MLADEŽ





4

ANKETA

MALI MATURANTI



6

TEMA

MLADI U MEDIJIMA



19

GLAZBA

KOIKOI



21

TEMA

POVRATAK LJETNIH FESTIVALA



2

FOTO MJESECA



Bandašica Kristina Matković
i bandaš Daniel Kujundžić

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Zamjenica urednika: Kristina Ivković
Ivandečić

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,
Ivan Benčik, Ivan Čavrgov, Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,
Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

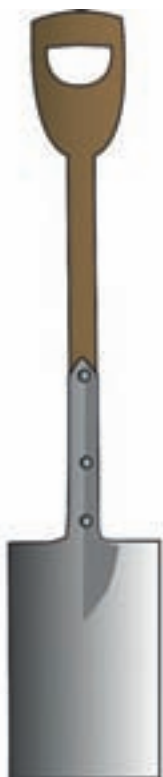
E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Birograf Comp DOO, Zemun

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Rad i poštenje. Confirm?



Moj fikus, moj master rad i država u kojoj živimo imaju jednu zajedničku stvar: svo troje stoje u mjestu već predugo. Ipak, novina je da je fikus počeo ličiti na nešto, master je obranjen, ali ona treća »stvar« je ostala u svome, višedesetljetnom, mračnom kutku. Iako se o njenom poboljšanju i napretku govori mnogo više od rasta moga fikusa, mog obrazovnog pomaka... od bilo čega u zemlji Srbiji, taj kutak je još uvijek toliko prljav da ga ni 24-satna medijska pažnja (čitaj obmana) većine javnih glasila ne može očistiti. Dio društva moli za SMS poruke kako bi izliječilo svoju bolesnu djecu, drugi dio više o zaštiti maltretiranih djevojaka kako bi ih itko čuo, tj. kako bi itko priznao da ih čuje, treći dio se bori za razumijevanje novog Zakona o rodnoj ravnopravnosti i drugi, brojni, a slični dijelovi tog svijetlog, al' tužnog društva se svakodnevno miješaju s onim mračnijim, a nažalost i glasnijim dijelovima društva kog odlikuje poremećen sustav vrijednosti. Danas se često može čuti od većine ljudi svih starosnih dobi, pogotovo od omladine, kako su nezadovoljni kvalitetom života u ovoj državi te kako imaju jednu, glavnu želju koja jednostavno glasi: normalan uređen sustav. Možda zvuči jednostavno, ali enormna potreba za vezama i partijskom pripadnošću – riječ »jednostavno« čini u »nemoguće«.

S obzirom na to da je ovo posljednji broj *Kužiša?!* pred raspust i da u ovom, kao što smo i u prošlom broju, ispraćamo maturante – vrijeme je da riječi promijene pravac u malo pozitivnijem smjeru. On, naravno, i postoji. Ako vam je ovo sve zvučalo strašno, poslušajte rečenicu pijanistice, spisateljice i zagovornice ljudskih prava **Hephzibah Menuhin** koja glasi: »Sloboda jeste mogućnost da sami izaberemo teret koji ćemo nositi«. E, pa ja onda rado savjetujem da vaš teret bude poštenje, rad i iskrenost koji će vas toliko puta spustiti na tlo da ćete se tisuću puta zapitati isplati li se ići tim putem. Ali, složiti ćete se da nema ničeg ljepšeg nego navečer leći čiste i mirne savjesti.

Pravila za promjenu su, kao i uvijek, veoma lagana: ne gledati određene televizijske kanale uopće, ne čitati tabloide, a u isto vrijeme čitati kvalitetna štiva, njegovati i ne zanemarivati talente, učiti, biti vrijedan... i najvažnije: truditi se biti dobar čovjek.

Za sve maturante završava se jedan dio života, a na jesen počinje novi s drugačijim izazovima koji će vas (bez brige!) pripremiti za sve što slijedi. Želimo vam uspješne prijamne, da odmor koji slijedi iskoristite pametno i da ne zaboravite: na mladima svijet ostaje! Sretno!



Mali maturanti — iskustva i kuda dalje?

Lipanj je obilježen krajem školske godine, velikim i malim maturama, ali i završnim ispitom za učenike osnovne škole. U anketi koju smo proveli, nekoliko učenika osmog razreda podijelilo je s nama svoja razmišljanja povodom završetka osnovne škole, najljepšim uspomenama koje iz nje nose, te planovima za srednju školu. Među njima su i učenici generacije u OŠ *Matko Vuković* i OŠ *Ivan Milutinović*, obojica iz hrvatskih odjela – **Andrija Mandić** i **Matija Ivković Ivandekić**. Zbog ovih svojih titula koje su zavrijedili rezultatima postignutim na natjecanjima iz određenih predmeta ali i aktivnostima u području glazbe i sporta, ova dva »zlatna dečka« našla su se i na naslovnici *Kužiš?!-a*.

Andrija Mandić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica: Poseban je osjećaj biti učenik generacije, lijepo je to doživjeti, za to je potrebno puno rada i u školi i

more i slično. Planiram upisati gimnaziju opći smjer na hrvatskom, za prijemni se pripremamo u školi, a radim i kući dodatno. Očekivanja od srednje su mi da bude još bolja od osnovne, da bude više ekscurzija, druženja, učenja.

Matija Ivković Ivandekić, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica: Na kraju osnovne se osjećam malo čudno jer napuštamo školu, ali istovremeno i sretno jer idem u novi početak. Sretan sam što sam proglašen za đaka generacije u svojoj školi, to sam želio, puno radio na tome. Preferiram prirodne znanosti poput matema-



tike i fizike. Također, sviram tamburu. Ne treniram neki sport, ali sam ostvario zapažene rezultate na školskim natjecanjima iz atletike. Osnovnu školu ću najviše pamtiti po druženju s drugarima, po ekscurzijama. Išli smo u Beograd, trebali smo ići i u istočnu Srbiju, lijepe su bile i ekscurzije s Hrvatskim nacionalnim vijećem na ljetnjem raspustu. Nakon osnovne planiram upisati gimnaziju opći smjer na hrvatskom jeziku. Glede prijemnog, idem na pripreme u školu, vježbam doma, radim zadatke. Nadam se da će i u srednjoj školi biti lijepo i da ću nastaviti s dobrim rezultatima.

Barbara Piuković, OŠ *Matko Vuković*, Subotica: Na kraju osnovne škole osjećam se veoma ponosno,



izvan nje. Od predmeta, više volim prirodne znanosti (matematiku, geografiju i fiziku), sviram basprim, igram šah a trenirao sam i plivanje. Osam godina u školi je brzo prošlo, nisam imao osjećaj da će tako brzo doći kraj škole, a sada se već spremam za novo razdoblje u životu. Osnovnu školu ću najviše pamtiti po tome što sam stekao dosta prijatelja, po druženjima na odmorima i ekscurzijama. Posebno su mi bile lijepe ekscurzije u Hrvatsku, kad smo išli na

sretno, a u isto vrijeme i pomalo tužno jer se rastajem od svog razreda, svatko odlazi svojim putem. Zajedno smo stvorili puno lijepih uspomena. Izdvojila bih razne ekskurzije i druženja na odmorima (ponekad i tijekom sati). Školovanje želim nastaviti



u Gimnaziji *Svetozar Marković* u Subotici. Za završni ispit pripremam se na satima pripreme nastave u školi i od kuće radim iz zbirke za završni ispit. Na kraju osnovne škole najviše me raduje što ću saznati kakav je osjećaj biti srednjoškolac i upoznati nove prijatelje. Od svih putovanja i uspomena izdvajam odlazak u Žrnovnicu u 6. razredu na razmjenu učenika. Bili smo smješteni po kućama, upoznali smo nove prijatelje, a kao razred smo se u slobodno vrijeme družili s novim prijateljima i zajedno smo učinili ekskurziju ljeplom i zabavnijom.

Lana Vojnić Hajduk, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica: Osjećam se jako zadovoljno, napokon krećem u srednju i imam priliku upoznati nove prijatelje, ali isto tako mi je nekako žao što više oko mene neće biti onih prijatelja u razredu na koje sam navikla tijekom osam godina. Najljepša uspomena iz osnovne škole su mi dani kada smo imali puno sati i onda na posljednjem satu kada u potpunosti poludimo i smijemo se svi zajedno. Planiram upisati gimnaziju. Imamo pripreme u školi i radim zadatke iz zbirke za završni ispit iz matematike, materinjeg jezika i kombiniranog testa. Najviše se radujem upoznavanju novih ljudi u srednjoj školi. Omiljeno mi je bilo putovanje u Novi Vinodolski 2017., kada su ondje putovali učenici 4. razreda na hrvatskom jeziku. Iako nisam bila s njima svih sedam dana, dani koje sam



provela tamo su bili ispunjeni smijehom i uspomena koje ću pamtići jako dugo.

Ana Marija Horvacki, OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna: Radujem se srednjoj školi, ali mi je žao što se rastajem sa svojim prijateljima i što će uskoro sve biti samo uspomene. Najljepše uspomene su mi događaji s najboljim prijateljima tijekom ovih osam godina. Planiram upisati srednju medicinsku školu, za fizioterapeuta. Za završni ispit se pripremam u školi i kod kuće sama. Najviše se radujem novoj školi, društvu i tome što ću naučiti nešto novo u onome



što volim. Kada su u pitanju uspomene iz škole, prije dvije godine sam s recitatorima išla u Osijek. Posjetili smo kazalište, bili smo na Tvrdi, u muzeju, kod franjevac i na adventskom vašaru. Ovo putovanje ostalo mi je u lijepom sjećanju.

K. D. Š. / D. B. P.



Veseli i spremni za rad

Još jedna generacija učenika koja je svoje četverogodišnje obrazovanje u Politehničkoj školi u Subotici pohađala na hrvatskom nastavnom jeziku završava svoje srednjoškolske dane s osmijehom na licu i sa spremnošću za radno angažiranje. U pitanju je odjel IV GFT10, čije je područje rada kemija, nemetali i grafičarstvo, a koje se dijeli na dva obrazovna profila: tehničare tiska i tehničare grafičke dorade. Ovaj veseli odjel broji 26 učenika, od čega su 13 djevojaka i 13 momaka. Njihova razrednica **Đenđi Seleši** navodi kako je preuzela odjel 10 GFT na kraju prve godine.

»Kada je bilo najkritičnije, dobila sam jedan ve-seo i poprilično 'nestašan' odjel kom sam do tada predavala informatiku i računarstvo, a gdje smo se upoznali i zavoljeli. Oni su bili moji miljenici i bili su toga svjesni. Ne znam koliko sam se u tom trenutku mogla radovati, jer znam koliko obveza nosi biti razredni starješina, ali su mi bili veoma dragi pa sam preuzela tu veliku odgovornost. Što se tiče njihovog uspjeha, tada je bilo dosta ocjena za popravljjanje – što smo uspješno i riješili, a u ove protekle tri godine s ponosom mogu reći da nijedno dijete nije išlo na popravni ispit nego su svi u roku završili svaku školsku godinu. Moj cilj je bio da potencijal koji je postojao kod učenika izvučem do maksimuma. Na kraju prve godine je bilo dvoje odličnih, a sada ih je bilo šestero i 11 vrlo dobrih. Ovaj smjer, s oba profila, nije lak tako da sam zadovoljna uspjehom učenika«, zaključuje Đenđi Seleši.

Nagrade

Razrednica se osvrnula i na nagrade koje su osvojili njeni đaci, nabrajajući 1. mjesto na republičkom natjecanju iz grafičarstva (tehničar tiska) koje je osvojila učenica **Dajana Romić**, dok su, kako kaže, učenici Politehničke škole, a ujedno i domaćini na 25. Republičkom natjecanju, pobrali i brojne nagrade, kako na pojedinačnom tako i na ekipnom nivou.

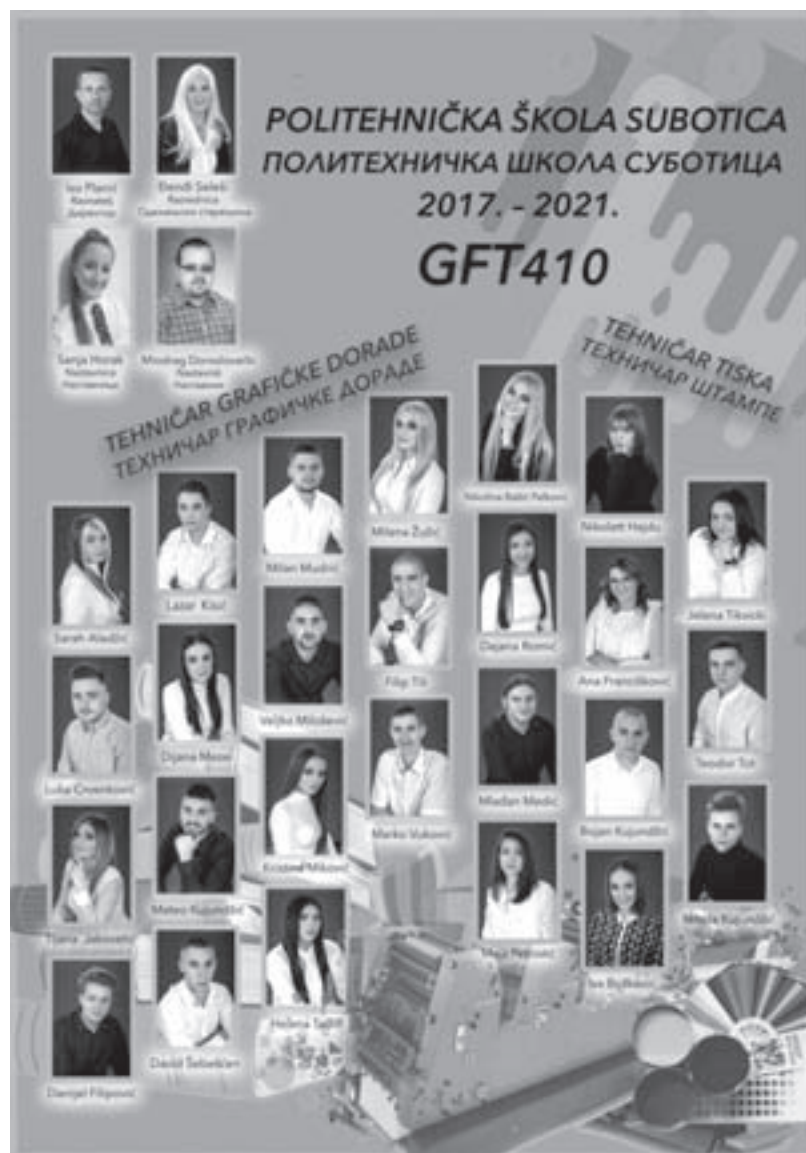
Osim toga, učenici istog odjela **Teodor Tot** i **Mlađan Medić** (projekt: »Od starog grafoskopa do projektor-a«), kao i **Nikolina Bašić Palković**, bili su sudionici na natjecanju *Projektni tjedan* kada je Politehnička škola predstavila osam kreativnih idejnih rješenja. Kada je u pitanju fakultetsko obrazovanje, za sada ga planira samo Dajana Romić – grafičarstvo.

Vrijeme epidemije

Odjel IV GFT10 je još jedan u nizu od odjela koji svoje srednjoškolsko obrazovanje završava u posebnim epidemiološkim uvjetima. Đenđi Seleši kaže kako je sve vrijeme imala viber grupu i s đacima i s



6





roditeljima te su svi bili obaviješteni o svakoj dobroj novosti, kao i o svakom problemu. Ona pak ističe kako su korona i cjelokupna situacija svima nanijeli štetu.

»Imala sam nekoliko učenika gdje je u obitelji bilo više djece i samim tim nije bilo dovoljno računala. Kao i u svim drugim obiteljima, prvenstvo su imala djeca koja pohađaju osnovnu školu te su srednjoškolci svoju zadaću morali rješavati u kasnim večernjim satima kada im možda nisu baš svi profesori bili dostupni za pomoć. Bez obzira na sve mane i prednosti koje donosi online nastava, mislim da su djeca stekla odlična znanja i vještine koje će shodno svojim sposobnostima moći primijeniti. Od strane škole i predmetnih profesora dano im je sve, a na njima je da nastave svoje usavršavanje, jer oni žive u suvremenom informacijskom društvu gdje će im kroz cijeli život biti neophodno usavršavanje, kao i potreba za savršenim poznavanjem stranog jezika i informacijskih tehnologija«, smatra Seleši.

Avantura za pamćenje

Jedna od učenica, **Jelena Tikvicki**, svoje srednjoškolske dane opisuje kao jednu vrlo zanimljivu avanturu. Ona navodi kako ove godine neće upisati fakultet, ali da ima plan sljedeće godine upisati Fakultet tehničkih znanosti jer želi nastaviti učiti o grafičarstvu.

»Zadovoljna sam svojim odjelom i uspjehom tijekom školovanja. Drago mi je što sam pored srpskog jezika u školi imala priliku naučiti još jedan jezik, hrvatski. Nedostajat će mi najviše druženja, posljed-

nje maturalne dane nismo mogli provesti zajedno zbog epidemiološke situacije koja nije imala velikog utjecaja na učenje, ali na druge stvari jeste«, ističe Jelena.

Uvijek tu jedni za druge

Srednjoškolski dani **Milene Žužić** su bili, kako kaže, interesanti i puni avantura. Ona navodi kako njen odjel na prvi pogled izgleda vrlo neodgovorno, ali da to nije tako nego da su uvijek bili tu jedni za druge, spremni pomoći, kako u školi tako i na privatnom planu. Osim toga, Milena je zadovoljna praktičnom nastavom, profesorima, ali i potporom Hrvatskog nacionalnog vijeća.

»Profesori su stvarno divni, trudili su se biti tu za nas iako smo im s vremena na vrijeme blago kidali živce (smijeh). Najviše će mi nedostajati praktična nastava, nevjerojatan je osećaj kada sami izradite svoju knjigu. Epidemiološka situacija je pomogla da popravimo ocjene i više se fokusiramo na školu, budući da ništa drugo i nismo imali za raditi. Meni je online nastava bila vrlo interesantna. Kada su u pitanju planovi za dalje, trenutno mi je prioritet zaposlenje, ali ako se ukaže dobra prilika za neki fakultet koji me bude zainteresirao – što da ne. Iznenadila sam se kad nas je HNV prvi put odveo na eskurziju u Zagreb. Oni su se angažirali svake godine i mogli smo im se obratiti za što god da nam je trebalo«, navodi Milena.

Tablon odjela IV GFT10 izložen je u knjižari ForA-4 u centru grada.

Kristina Ivković Ivandekić





POLITEHNIČKA ŠKOLA SUBOTICA

Tehničar tiska



nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
23 + 7 (dualno)

Posebni zdravstveni uvjeti

Normalan vid na blizinu, daljinu i koloni vid, normalna funkcija gornjih i donjih ekstremiteta i kičmenog stupa.

Predmeti

Osnove grafičke tehnike, grafičko oblikovanje i pismo, tehnologija grafičkog materijala, ekonomika i organizacija proizvodnje, osnove elektrotehnike i elektronike, tehnologija obrazovnog profila i praktična nastava.

Važno za rad

Za obavljanje ovog posla potrebna je preciznost, urednost, strpljenje i kreativnost jer se, uz tisak, vodi računa o doziranju boja koje se nanose po preciznim pravilima.

Uvjeti rada:

U radu se koristi računalo. Radi se u zatvorenoj prostoriji. Sitotiskar u radu je izložen kemijskim parama te treba voditi računa o mjerama zaštite na radu.

Nakon završetka srednje škole
stječe se zvanje tehničara tiska.

Mogućnost nastavka školovanja

Učenici po završetku srednje škole imaju veliki broj mogućnosti, počevši od pronalaženja posla u tiskarama, pa do nastavka školovanja na višim i visokim stručnim školama ili fakultetima.

Mogućnost uposlenja

U tiskarama ili malim privatnim obrtima za tiskanje, knjižarama i kopionicama.



SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Medicinska sestra

Zdravstvena sestra

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja

Posebni zdravstveni uvjeti

Normalan vid na blizinu, daljinu i koloni vid, normalna funkcija gornjih i donjih ekstremiteta i kičmenog stupa, normalna funkcija kardiovaskularnog sustava i jetre, odsustvo alergijskih reakcija.

Važno za rad

Za uspjeh u ovom poslu veoma je značajno odsustvo gadljivosti i preosjetljivosti na krv i tjelesne izlučevine, a za zadovoljstvo pacijenata iskreno suosjećanje s njihovim tegobama, ljubaznost i želja za pomaganjem.

Uvjeti rada

Posao se obavlja, uglavnom, u zatvorenoj prostoriji, uz primjenu osnovnih medicinskih instrumenata.

Nakon završetka srednje škole
stječe se zvanje medicinske sestre – tehničara.

Mogućnost nastavka školovanja

na višim i visokim strukovnim studijima ili na fakultetima u Republici Srbiji, Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Visoke strukovne škole i akademski studiji iz područja zdravstvene njege, medicinski fakultet, stomatološki fakultet, fakultet tjelesne kulture, farmaceutski fakultet, skoro svi fakulteti prirodnog i društvenog usmjerenja kao i fakulteti umjetnosti.

MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA

Medicina - tehničar

Zdravstvo i socijalna zaštita

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja **4 godine**

broj učenika
30

Tipični poslovi

Njeguje bolesnike prema savjetu liječnika. Primjenjuje propisanu terapiju, priprema pacijenta za dijagnostičke i terapijske tretmane, uzima i šalje biološki materijal na laboratorijske analize. Promatra, mjeri i prati vitalne funkcije (temperatura, bilo, tlak) pacijenta. Održava higijenu bolesnika. Održava kontakte između pacijenta i rodbine. Profesionalni rad u pružanju pomoći, njega i zbrinjavanje pacijenata, njegovanje pacijenta, mjerenje i evidentiranje vitalnih funkcija i drugih pokazatelja zdravlja, davanje propisane terapije, pripremanje pacijenta za medicinski tretman i preventivski i edukacijski rad.

Predmeti

Stručni predmeti su: anatomija i fiziologija, prva pomoć, latinski jezik, zdravstvena njega, patologija, mikrobiologija s epidemiologijom, higijena i zdravstveni odgoj, farmakologija, zdravstvena psihologija, medicinska biokemija, medicinska etika, infektologija, ginekologija i akušerstvo, interna medicina, kirurgija, neurologija, pedijatrija, psihijatrija, poduzetništvo.

Mogućnost uposlenja:

nakon završene srednje škole, može se odmah početi s radom u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi (dom zdravlja, bolnica, klinika, služba hitne medicinske pomoći) ili izvan zdravstva u domovima za stare i bolesne osobe, ustanovama za zbrinjavanje bolesne djece....

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ” SUBOTICA

opći smjer

nastavni jezik
hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja **4 godine**

broj učenika
30

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je između prirodno-matematičkog i društveno-jezičnog smjera. Predmeti koji se ovdje uče predstavljaju uravnotežen izbor kako prirodnih tako i društvenih znanosti. Učenici sve četiri godine uče matematiku, materinji jezik, strane jezike, fiziku, povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje onim učenicima koji su podjednako dobri i u prirodnim i društvenim znanostima. Ovaj profil nudi visoku razinu opće kulture i znanja iz svih predmeta.



Nakon završene gimnazije i položene državne mature potrebno je nastaviti školovanje.

Mogućnost nastavka školovanja na višim i visokim strukovnim školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe gimnaziju imaju mogućnost upisati fakultete društveno-humanističkih, medicinskih, prirodno-matematičkih ili tehničko-tehnoloških znanosti u našoj zemlji i u inozemstvu.



OBRAZUI SE NA
HRVATSKOME
JEZIKU!

Medijska pismenost se uči svakog dana



10

Istraživanja Krovne organizacije mladih Srbije (KOMS) pokazuju da većina omladine smatra da problemi s kojima se suočavaju nisu zastupljeni u medijima, kao i da se o njima ne piše u dovoljnoj mjeri. Osim toga, mladi se u medijima često prikazuju u negativnom kontekstu. O tim temama razgovarali smo s **Stefanom Janjićem**, koji je angažiran u Novosadskoj novinarskoj školi na programima medijske pismenosti, uređuje portal *FakeNews Tragač* posvećen analizi medijskih manipulacija, dok istovremeno radi kao asistent na Odsjeku za medijske studije Filozofskog fakulteta. O njegovom angažmanu na više polja, trudu i sposobnosti najbolje govore brojne nagrade poput onih za najboljeg studenta, znanstveni i istraživački rad, NIN-ove književne stipendije i drugih.

Janjić za *Kužiš?!* govori i o medijskoj pismenosti koja se, kako naglašava, uči svakog dana. On navodi da današnja omladina, od točke bespogovornog povjerenja u medije (što navodi kao jednu vrstu ekstrema i odliku nedovoljne medijske pismenosti), često klizi u drugu krajnost, u cinizam, u uvjerenje da svi mediji lažu i da se nikome ne može vjerovati i dodaje kako mladi, koji nisu zadovoljni nivoom svoje medijske pismenosti, na raspolaganju imaju čitav niz edukativnih serijala, treninga, kvizova i priručnika.

Biltenskim izvještavanjem na granici prikrivenog oglašavanja stavlja se do znanja da je cjelokupan obrazovni i ekonomski sustav u službi mladih, da sve odlično funkcionira, a da su u slučaju neuspjeha – na fakultetu, pri zapošljavanju, pri zasnivanju obitelji – isključivo mladi ti koji su odgovorni

KUŽIŠ?!: Koliko su mladi zaista zastupljeni u medijima i kako mediji o njima govore? Da li mladi ne prate medijske sadržaje jer nisu zainteresirani za njih ili su medijski sadržaji neprilagođeni njima?

Ukoliko bismo pogledali koliko često mediji izvještavaju o mladima, podatak sam po sebi ne bi bio zabrinjavajuć. Povod za brigu dobijamo tek ako se dublje zagledamo u kontekst izvještavanja, a on je najčešće vezan za crnu kroniku. Takva medijska logika zasnovana je na principu da su mladi zgodna tema za izvještavanje, prije svega onda kada su počinitelji ili žrtve kaznenih djela. Mainstream mediji uglavnom predstavljaju mlade kao jednu dekadentnu grupu, sklonu nasilju, vulgarnostima, »pogrešnim vrijednostima«, lakoj zaradi i lakoj zabavi. U tom pogledu zaista nije čudno što mladi ove medije ne osjećaju kao »svoje«. Ne bih, ipak, želio ići u drugu krajnost, jer dio krivice svakako vidim i u mladima, prije svega kroz nedostatak koncentracije za praćenje dužih formi (tekstova i videa), a posebno je opasno ako mladi sustavno izbjegavaju sve sadržaje koji se bave temama od javnog interesa, tj. ako takve teme percipiraju kao dosadne i bespotrebne.

KUŽIŠ?!: O kojim temama za mlade mediji ne izvještavaju dovoljno, a trebalo bi i kakve posljedice mogu proizaći iz trenutnog medijskog stanja?

Ukupno gledano, afirmativno izvještavanje je izuzetno rijetko, naročito o aktivizmu i volonterskom radu mladih. S druge strane, afirmativno izvještavanje o uspješnim učenicima, studentima i mladim poduzetnicima postoji, ali je uloga mladih u takvim tekstovima i prilozima najčešće dekorativna: u prvom planu je političar koji govori o mladim nadama i pribavlja za sebe besplatan publicitet, a



mladi ostaju u sjeni i dobijaju priliku da progovore tek rečenicu ili dvije, najčešće neku frazu poput »najvažnije je biti dobro organiziran« ili »sve se može kad se hoće«. Takvim biltenskim izvještavanjem na granici prikrivenog oglašavanja stavlja se do znanja da je cjelokupan obrazovni i ekonomski sustav u službi mladih, da sve odlično funkcionira, a da su u slučaju neuspjeha – na fakultetu, pri zapošljavanju, pri zasnivanju obitelji – isključivo mladi ti koji su odgovorni.

KUŽIŠ?! Često se govori kako je potrebno pronaći pravi način za obraćanje mladima putem medija. Kakvi moraju biti omladinski mediji današnjice da bi doprli do mlađih naraštaja?

Iako zvuči apsurdno, djeluje mi da u mnogim redakcijama medija za mlade – nema mladih. To se osjeti po formatu, po duhu emisije/novina, po dizajnu, jeziku... To ne znači, naravno, da netko ko ima 40 ili 50 godina ne može stvarati dobar sadržaj za mlade, ali da bi u tome bio uspješan mora komunicirati sa svojom publikom, iznova testirati svoje pristupe i strategije. Mladi su izuzetno zahtjevna ciljna grupa, koja ne trpi bespotrebno duge i dosadne forme. Ipak, generacijski jaz nije nepremostiv – redakcije koje su pokušale da, uz minimalna ulaganja, dio svojih sadržaja promoviraju putem *Tiktoka* uglavnom postižu izuzetan uspjeh.

KUŽIŠ?! Medijska aktivnost manjine smatra se jednim od ključnih faktora očuvanja identiteta. Zašto je bitno da se realizira informiranje omladine nacionalnih manjina u Vojvodini na njihovim materinim jezicima?

Mislim da je kreiranje sadržaja za mlade na jezicima manjina izuzetno zahtjevan posao, a usudio bih se pretpostaviti da je često i obeshrabrujuć. Napravite dobar sadržaj, uložite vrijeme, kreativnu energiju i novac, a nemate veliku publiku kojoj to

možete predstaviti, ne dobijate tisuće i tisuće *like-ova* i *share-ova* zauzvrat, kao što to manje zahtjevnim sadržajima postižu mediji na većinskom jeziku. Ima, međutim, i pomalo čarolije u tom poslu koji se katkad može učiniti kao sizifovski – znate da vaš pristup ne može biti megalomanski i fokusirate se ne na *share-ove*, vatromet i konfete, već na ono što je zaista važno, a to je da jednoj grupi ljudi u osjetljivim godinama ponudite informativni, edukativni i zabavni sadržaj na njenom materinjem jeziku, da zajedno čuvate kulturu i sjećanja, da zajedno gledate u budućnost, da budete – u neku ruku – čuvari vatre.

KUŽIŠ?! Tradicionalni mediji su, čini se, sve dalje od mlade publike koja se uglavnom informira putem interneta. Koje su mane, a koje vrline informiranja na internetu i kako mladi da prepoznaju na kojoj stranici trebaju ostati?

Internet je navikao publiku na konstantan priljev besplatnih sadržaja, ali moramo imati u vidu da ta »besplatnost« ipak ima svoju cijenu – plaćamo je klikovima, svojim vremenom i svojom pažnjom. To nije nužno loš model, ali postoje oni mediji i pseudomediji koji ga neprestano zloupotrebljavaju, nastojeći nas privući *clickbait* naslovima, senzacionalizmom, sadržajima koji promoviraju nasilje i diskriminaciju, lažnim i manipulativnim oglasima i nagradnim igrama, netočnim i lažnim vijestima. Svaki naš posjet takvim stranicama predstavlja znak direktne financijske podrške manipulatoru, koji samim tim biva motiviran da nastavi obmanjivati, kao i da usavršava tehnike obmane. Mladi bi se trebali zadržavati na onim stranicama koje doživljavaju kao poštene i odgovorne, ali ni sam ne slijedim to pravilo dosljedno i jasno mi je zašto nas klikovi uvijek vuku na »zabavnu« stranu interneta.

Kristina Ivković Ivandekić





Sara Renar



Što znači biti mentalno zdrav?

Možda ste čuli kako netko za sebe kaže da je depresivan ili anksiozan. Možda je netko drugi podijelio s vama da je doživio panični napad ili da ima fobiju od visine. Možda znate nekoga tko ima problema s hranom ili ovisnošću. Jesu li te osobe mentalno bolesne? Jesu li mentalno zdrave?

Definicija

Živimo u društvima koja imaju svoja pisana i nepisana pravila kojima, nekada izravno a nekada neizravno, određuju što je dobro/loše, lijepo/ružno, prihvatljivo/neprihvatljivo itd., pa tako propisuju i što je mentalno zdravlje, a što mentalna bolest. Pravila često donose pojedinci ili institucije koje su na poziciji moći i događa se da ta pravila imaju manje veze s »istinom«, dok su puno više odraz vremena i znanja koje netko u tom trenu posjeduje. Često se donose tako da se »pravilnim« smatra ono što je prisutno kod većine, a ono što nije često ili uobičajeno smatra se neprihvatljivim, đavoljim, bolešću i slično, ovisno o povijesnom razdoblju u kojemu je pravilo donešeno. Sjetimo se, na primjer, kako se dugo vremena ljevorukost smatrala bolešću koju su pokušavali »izliječiti« na vrlo brutalne načine. Danas, na sreću, znamo to prihvatiti kao nešto posve normalno.

Kako se danas prepoznaje mentalna bolest?

Kada kažemo da smo anksiozni, depresivni i slično, mi ne uspostavljamo sebi dijagnozu nego time u stvari želimo opisati što nas muči ili s kakvom se poteškoćom susrećemo. Dijagnoze uspostavljaju stručnjaci na osnovu promatranja simptoma i ponašanja te analiziranja funkcioniranja pojedinca i upoznavanja strukture ličnosti. Nekada se u dijagnostici koriste i različiti testovi. To što se nosimo s jednom ili više poteškoća ne znači da smo i mentalno bolesni. Taj izraz još uvijek nosi dio stigme i zbog toga još jedan broj ljudi odbija potražiti psihološku ili terapijsku podršku iz straha da netko ne pomisli da su »ludi«. Čak i ako se dogodi da jesmo mentalno bolesni i dalje, u većini slučajeva, možemo biti

funkcionalni i nastaviti živjeti život uz podršku psihoterapije i lijekova.

Cilj terapije

Veliki dio ljudi koji potraži terapijsku podršku odlučuje se za to, jer su primijetili da im jedan ili više segmenata života ne funkcionira kako treba ili su se susreli s poteškoćama s kojima ne znaju izaći na kraj (bilo da je riječ o nesanici, anksioznom napadu, poremećaju prehrane, pregorevanju na poslu, prekidu veze i slično). Primarni cilj terapije nije da klijenta gleda samo kroz dijagnozu nego da mu pomogne prepoznati obrasce koji mu štete te ukazati na snage i kapacitete koji će mu pomoći u ostvarivanju promjene.

Prilagođavanje na promjene

Zdravlje često definiramo kao odsustvo bolesti, no zdravlje, pa i mentalno zdravlje, je puno više od toga. Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, mentalno zdravlje je »stanje dobrobiti u kojemu pojedinac ostvaruje svoje kapacitete, može se nositi s normalnim stresovima u životu, produktivan je i može pridonositi zajednici.« To stanje uključuje

»subjektivni osjećaj dobrobiti, svjesnost o samoučinkovitosti, autonomnost, kompetenciju, međugeneracijsku ovisnost, kao i samoaktualizaciju intelektualnih i emocionalnih potencijala...«. Jednostavnije bismo mogli reći da je mentalno zdravlje učinkovito mentalno funkcioniranje zahvaljujući kojemu smo produktivni u aktivnostima, imamo ispunjavajuće odnose i sposobni smo prilagoditi se na promjene i nositi se s poteškoćama.

Suprotno od onoga što je rečeno u prethodnom poglavlju, mentalni poremećaj bi predstavljao razmišljanje, raspoloženje ili ponašanje koje se povezuje s distresom ili smanjenim funkcioniranjem.

Mary Jahoda, socijalna psihologinja, opisuje šest ključnih kategorija koje služe za određivanje mentalnog pojedinca: pozitivan stav prema sebi, osobni rast, integracija, autonomija, ispravna percepcija realnosti i ovladavanje okolinom (uključujući i prilagodbu) te zdravi odnosi.

Ako želite brinuti o svojem mentalnom zdravlju, pobrinite se da imate smisao koji vas vodi kroz život, dovoljno opuštanja i zabave, te dobre i ispunjavajuće odnose, bilo da su partnerski, prijateljski, obiteljski. Dobri odnosi su od iznimne važnosti, a jedna od ključnih stvari je znati prepoznati i prekinuti odnos koji je za nas toksičan, posebice ako je riječ o odnosu unutar obitelji.

Marina Balažev, prof., specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija



reprezentativni pregledi

Ovih dana navršava se točno 50 godina otkako su, u izdanju Matice hrvatske u Zagrebu, ugledale svjetlost dana tri knjige dvojice renomiranih kulturnih djelatnika bačkih Hrvata. U pitanju su antologije poezije i proze bunjevačkih Hrvata **Geze Kikića** i zbirke pripovijedaka *Cvjetovi mećave* **Balinta Vujkova**. Sva tri djela, posebice antologije, privukle su pažnju kulturnih krugova u Hrvatskoj.

»Hrvatska kultura što je stoljećima nastajala izvan granica Hrvatske, hrvatska kultura što i danas nastaje izvan državnih međa, sastavni je i neotuđivi dio sveukupne kulturne riznice hrvatskoga naroda u cjelini. I kao što hrvatskoj književnosti pripadaju, primjerice, pisci koji su u XVI i XVII stoljeću pisali na hrvatskom jeziku arabicom, tako joj pripadaju i pisci što su potomci upravo onih naraštaja koji su baš, u tim vremenima dok se u Bosni stvarala hrvatska književnost na arabici (isto kao i na latinici i bosančici) izbjegli iz nje i bliskih joj krajeva na sjever, uglavnom zbog vjerskih razloga, u današnju Vojvodinu, Mađarsku, Rumunjsku, Austriju i Čehoslovačku«, piše hrvatski romanopisac, pjesnik i esejist **Dubravko Horvatić** (1939. – 2004.) za časopis *Hrvatski tjednik* (30. srpnja 1971.) povodom Kikićevih antologija i Vujkovljeve knjige.

Antologija poezije

Antologija uključuje sve autore koji su pisali pjesme, bez obzira jesu li objavili samostalnu zbirku pjesama. Donosi prikaz i izbor iz bunjevačke narodne poezije te pjesništva 34 ovdašnja autora. Autorsko je pjesništvo priređeno u četiri veće cjeline, koje predstavljaju Kikićevu periodizaciju povijesti književnosti bunjevačkih Hrvata. Obuhvaća vremenski raspon od 18. stoljeća i franjevac **Mirka Pavića** i **Grgura Peštalića** do tada suvremenih autora **Petka Vojnića Purčara** i **Petra Vukova**.

Horvatić u svom prikazu piše: »Svojim je antologijama Geza Kikić pružio antologičarima dragocjeno usmjerenje za buduće zbirke hrvatske poezije i proze«.

Antologija proze

Antologija proze uključuje narodno stvaralaštvo i djela 31 autora. U pitanju je širok spektar prozista od **Ivana Antunovića** koji je djelovao u 19. stoljeću do Petka Vojnića Purčara. Ondje je ušlo nekoliko formiranih pisaca poput **Lazara Merkovića**, **Ive Prčića**, **Blaška Rajića** i Balinta Vujkova, ali i više manje poznatih imena poput **Marka Peića**, **Ljudevita Vujkovića Lamića** i drugih.

Horvatić u svom prikazu piše: »Ono što je rečeno za antologiju pjesništva, vrijedi uglavnom i za antologiju proze: ima i izrazitih osobitosti i prosjeka što ukazuje na stanoviti standard, bez obzira koje je doba posrijedi. Uglavnom, ispravan postupak antologičara! I još nešto zajedničko: i jedna i



druga antologija završavaju zapravo istim, vrsnim piscem Petkom Vojnićem Purčarom (1939). Međutim, umjetnička proza Hrvata-Bunjevaca javlja se u XIX stoljeću, a pisano pjesništvo u XVIII stoljeću, nedvojbeno slijedeći **Andriju Kačića-Miošića**, što i antologičar napominje nazivom odjeljka. Nadalje, i ovdje će mnogi biti potaknuti da, na osnovi pojedinih tekstova, proniknu u štiva hrvatskih pisaca iz Bačke«.

Vladimir Nimčević



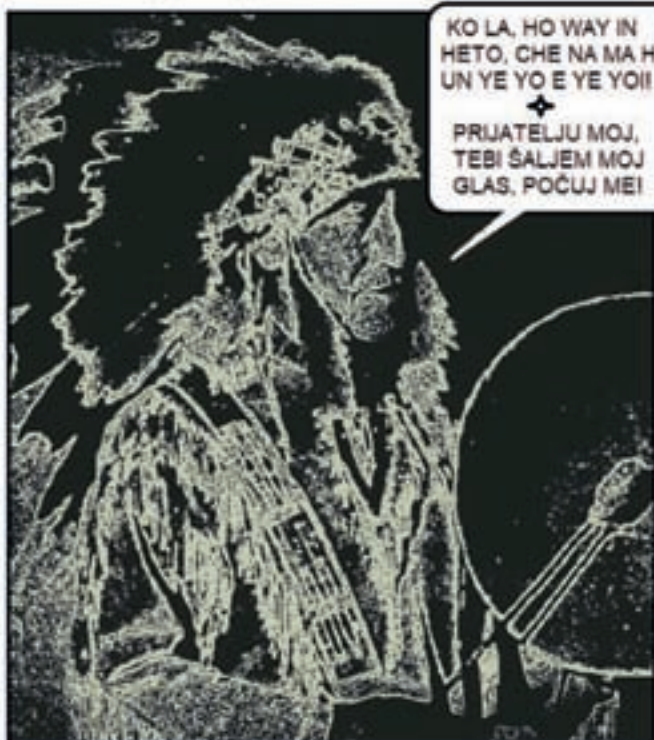


DREVNI NARODI SU OSTAVILI SVOJE CRTEŽE NA KAMENU ZA SVJEDOČANSTVO O ZVJEZDANIM LJUDIMA. TA JE PREDAJA DUBOKO UTKANA U SVIJEST NAŠEG NARODA U MNOGIM PLEMENIMA, JER SMO POUČENI ČUVATI SJEĆANJE NA PUTNIKE IZ DRUGIH SVJETOVA. BIJELI LJUDI IH NAZIVAJU "IZVANZEMALJCIMA, INTELIGENTNIM OBLICIMA ŽIVOTA..." NO ČINI SE KAKO NJIHOVI POGLAVARI NIJEĆU POSTOJANJE DRUGIH BIĆA IZ OČITOG STRAHA.





... ONI OSJEĆAJU STRAH, JER SU UVJERENI KAKO BI PRIGODOM IDUĆEG SUSRETA MOGLI DOŽIVJETI SUDBINU CRVENOG NARODA S PRETPOSTAVKOM DA ĆE ZVJEZDANI LJUDI POSJEDOVATI BOLJE ORUŽJE. NJIH UŽASAVA I POMISAO DA U TOM SLUČAJU NEĆE VIŠE POSJEDOVATI OTETU NAM ZEMLJU.



KO LA, HO WAY IN
HETO, CHE NA MA H
UN YE YO E YE YO!!

✦
PRIJATELJU MOJ,
TEBI ŠALJEM MOJ
GLAS, POČUJ ME!



NAŠE OČI SU
STALNO UPRTE U NEBO
A NAŠ DUH JE SLOBODAN U
MOLITVAMA VELIKOM DUHU,
KOJI OBITAVA U SVEMU ŠTO PO-
STOJI. ZVJEZDANA BRAĆA SU U
ISTOM KRUGU ŽIVOTA I TO
JE ISTINA.



Priče s margine



Kako je pandemija covida-19 uzela maha, tako su i premijere filmova odgađane sve do mogućeg trenutka njihovog prikazivanja. Kina su bila zatvorena ili djelomično otvorena, te je ovogodišnje 49. izdanje FEST-a u Beogradu bilo bogato ostvarenjima, kako iz Srbije tako i cijele regije, koja su čekala na prvo i premijerno prikazivanje. Kako će mnoga od tih ostvarenja nastaviti distribuciju u kinima tijekom ljeta ovo su neki od filmova koje ne biste smjeli propustiti.

Oaza

Kada govorimo o zajedničkom imenitelju ovih filmova, možemo jedino kazati da ga je izuzetno teško pronaći, ali to nikako nije pokazatelj kvalitete ili nekvalitete ovih ostvarenja – jer nema nikakvoga razloga zbog kog bi ovi filmovi morali imati što zajedničko. Hrabrost je pak riječ koja bi dobro opisala najveći dio filmova prikazanih na ovogodišnjem FEST-u. Zato, kada govorimo o hrabrosti, morali bismo početi redateljem **Ivanom Ikićem** i njegovim filmom *Oaza* koji prati troje žitelja doma za djecu s posebnim potrebama. Radnja je bazirana na ljubavnom trokutu između troje tinejdžera u domu, a cijeli narativ protkan je arhetipom priče o Romeu i Juliji, te ovo ostvarenje odlikuje hrabrost kako na planu forme tako i na planu njegove sadržine. S vrlo malo dijaloga i izuzetno mnogo empatije ovaj film uspijeva pronaći univerzalnu ljubavnu priču u jednom skoro pa potpuno marginaliziranom miljeu. Upravo u tome se ogleda kako zanatska tako i umjetnička vrijednost ovog ostvarenja, koje je svoju univerzalnost dokazalo i osvajanjem nagrade za najbolji europski film u okviru programa *Dani autora* na Venecijanskom festivalu održanom prošle godine.

Lihvar

Ipak, kada govorimo o junacima koji postoje izvan sustava ili koji čine onaj njegov skrajnuti dio, onda svakako možemo govoriti i o glavnom junaku filma *Lihvar* u režiji **Nemanje Čeranića**. Scenarist **Strahinja Madžarević** gradi narativ o zelenišu koji se odlučuje povući iz svog posla, te se umiroviti i uživati u svojoj obitelji. Međutim, kako to i biva u svakoj dobroj priči vrijednoj

pričanja, to mu ne polazi za rukom tako lako, te Mundir (**Dušan Petković**) biva upleten u posao koji nije želio. Ovo ostvarenje također dijeli hrabrost *Oaze*, prije svega, kao ostvarenje koje je snimljeno s izuzetno malim budžetom a čiji se filmski jezik može uspoređivati s nekim od najboljih svjetskih ostvarenja. Kada se u obzir uzme i pitanje žanra, u ovom slučaju krimi priča s elementima trilera, onda svakako ovo ostvarenje dobiva na vrijednosti još više, budući da je jasno profiliranog žanrovskog filma u regiji daleko manje od socijalne drame karakteristične za ovaj dio Europe.

Prolećna pesma

Kada su u pitanju junaci koji žive na rubu sustava, onda možemo govoriti i o glavnoj junakinji filma *Prolećna pesma* u režiji **Natalije Avramović**, a nastalom po motivima pjesme **Desanke Maksimović**. Petra (**Mihaila Stamenković**) je mlada montažerka, redateljica i samohrana majka. Ona odbija živjeti kao većina, ona živi kao rokerica u svakome smislu – pije, ide na tulu me i sanja o ljubavi koja će joj promijeniti život poput djeteta. Na planu naracije ovo ostvarenje se ne izdvaja kao kompletno, ali na planu filmskog jezika i prije svega izuzetne fotografije (direktor fotografije **Dimitrije Joković**) *Prolećna pesma* doista uspijeva postići izuzetnu umješnost. Pored izuzetne fotografije, glumački izraz Stamenković je vrijedan hvale ali i pažnje, te bi svakako ovo ostvarenje trebalo pogledati.

Živ čovek

I posljednji film koji bismo izdvojili je svakako ostvarenje **Olega Novkovića** *Živ čovek*, koji govori o nekadašnjem rokeru Đeli (**Nikola Đuričko**) koji poput ostalih junaka u ovom tekstu živi u svijetu koji dijeli sam sa sobom. On odbija utopiti sebe u malograđanštinu, njegov život je svršen onoga trenutka kada su ratovi razorili Jugoslaviju, a film prati zadnjih 48 sati njegovog života. Odlična glumačka postava (Đuričko, **Šargin, Žirović** i mnogi drugi) samo su jedan od razloga zbog kojeg bi ovaj film vrijedilo pogledati. Osim toga, *Živ čovek* je prva komedija u opusu Novkovića, a scenarij za film je pisala **Milena Marković**. Svima koji vole filmove ovog dobro uigranog tandema, *Živ čovek* će svakako biti pravi užitek.

I na kraju, čini se da je najmanji zajednički imenitelj pronađen – većina junaka živi na rubu sustava ili čini njegov marginaliziran dio. Možda bismo iz ovoga sa svim naivno mogli izvući jednu poruku – umjetnost i dobre priče, bar na ovim primjerima, dolaze iz svjetova koje smo zaboravili ili svjetova koje namjerno odbijamo primijetiti.

Dejan Prčić

Pozivi u stranu koji ruše sve



Koliko vremena je potrebno kako bi se neki mladi izvođač probio do šire publike? Ili još bolje bend, pritom rock bend, koji pjeva na nekom od regionalnih jezika? Koliko koncerata, koliko singlova, albuma? Očigledno, ne može se dati precizan odgovor, no reklo bi se kako je potreban neki duži period. Ipak, u slučaju grupe KOIKOI djeluje kako su uspjeli sve to, bez neke veće muke. Pojavljivanje na kompilaciji *Hali Gali* je bio korak u pravom smjeru. Nepune dvije godine kasnije pojavljuju se s prvim albumom *Pozivi u stranu*, koji gotovo instant dobija veoma pozitivne kritike, a hrvatski glazbeni portal *muzika.hr* je otišao korak dalje i već ga krunisao najboljim albumom ove godine. Tko su KOIKOI, kako je nastao *Pozivi u stranu* saznajte iz našeg priloga.

KUŽIŠ?! Tko sve čini KOIKOI i koliko dugo svirate zajedno?

KOIKOI su **Ivan Pavlović Gizmo** (bubnjevi), **Emilija Đorđević** (bas, gitara, vokali), **Marko Grabež** (gitara, vokali) i **Ivana Miljković** (sint, bas, vokali). Prvi put smo se okupili 2017. godine u kavani *Mornar* kao power trio bubanj-bas-gitara, a kada je Ema, početkom ljeta 2019., počela svirati s nama – tada se ozvaničila krajnja postavka grupe.

KUŽIŠ?! Vaš prvi album je službeno objavljen. Koliko ste dugo radili na njemu? Kako nastaju vaše pjesme?

Jeste! Jako smo uzbuđeni što ga konačno puštamo i dobili smo jako lijepe kritike. Prva pjesma s albuma koju smo smislili je *Krinolina*, nju smo prvi put svirali čak 2018. godine, a konačan oblik je dobila tek na dan snimanja. Proces jako zavisi od pjesme do pjesme, nekad pišemo tekst zajedno, nekad neko dođe s gotovim riječima, neke dugo stoje u fioci, a neke odmah prirodno dobiju formu. Snimali smo ga u rujnu 2020. u

studiju *Down There* s **Urošem Milkićem** i s njim smo zaista stavili točku na aranžmane i boje. Topla preporuka benda je preslušavanje albuma na slušalicama.

KUŽIŠ?! Odnedavno ste dio *Moonlee Recordsa*, slovenske etikete specijalizirane za domaći rock and roll. Recite nam nešto više o tome.

Kad smo završavali miks, osjetili smo kako smo napravili nešto čime se zaista ponosimo. Krenuli smo u potragu izdavača. Napravili smo popis i na vrhu liste je bio *Mr. Moonlee* s najviše poena tako da smo se silno obradovali kada smo saznali da je čuo za nas, da je čuo album, da se želi sastati s nama... Do sada nam je suradnja predivna, super se razumijemo i radujemo se daljim koracima.

KUŽIŠ?! Hoće li biti nastupa uskoro? Inače, vi ste jedan od posljednjih bendova koji su imali nastup u Subotici (a da nisu iz lokala) prije nego što je izbila epidemija...

Bit će! Sviramo Ljubljani i Zagreb krajem lipnja, a šuška se i o beogradskoj promociji sredinom lipnja. Najavljeni smo i na Hvaru na festivalu *Tam Tam* krajem srpnja. U međuvremenu smo planirali da tijekom ljeta obilazimo gradove u Srbiji i regiji. Nama je svirka u subotičkoj *Mladosti* bila strava, ugodili su nas kao kraljeve i **Ana Marija** (STROBERIZ) nam je puno pomogla oko organizacije i promocije. I mi jedva čekamo povratak, druženje i naravno ručak kod *Batesa* (smijeh).

KUŽIŠ?! Jeste li nekad igrali kartarošku igru koi koi? Tko je najbolji u bendu?

Nismo još uvijek, ali sigurno je Ema. Koi ribice su bile inspiracija. Iskreno, nismo ni znali da postoji igra kartama. Koi šarančići žive u fontanici u Gizmovom dvorištu!

Ivan Benčik



Kompleti za ljeto

Uveliko smo zagazili u 2021. godinu, već smo na pola, ljetno vrijeme samo što nije, pandemijsko stanje se poboljšava, te možemo misliti o putovanjima, proslavama, godišnjim odmorima, raspustu i druženju i tulumima na otvorenom. Pri pomisli na sve ove događaje, vjerujem da ćete prvo pomisle što bi obukle, da se dobro osjećaju u tome, pritom da je u ljetnom fazonu.

Doslovno, za sve navedene događaje vam mogu preporučiti istu kombinaciju te vam garantiram da ćete se odlično uklopiti gdje god ovu kombinaciju obukli.

U pitanju su kompleti iz dva ili tri dijela, a sastoje se od širokih hlača i kimona (u trodijelnom setu u kombinaciju ulazi i rubac). Kompleti su izrađeni od istog materijala i dezena, po svoj prilici tu su u pitanju šareni motivi, cvjetni motivi ili materijali s uzorkom.

Izrađuju se uglavnom od svile ili taknog ljetnog materijala poput lana.

Što se tiče hlača, one su isključivo široke, a mogu biti kilote (malo ispod koljena), mogu biti skroz dugačke do poda ili šorc.

Rubac koji je od istog dezena i materijala više ide uz opuštenije varijante i uz šorc.

Također da napomenem da su ove godine šorcevi u modi, pogotovo oni širi.

Ovakvi kompleti se mogu nositi i uz tenisice i uz štikle. To već zavisi od prilike na koju idete kao i od vašeg senzibiliteta. Ali, za što god se odlučite, nećete pogriješiti. Jedino bih izdvojila da sandale na punu petu ili platformu ne idu uz ovakve kombinacije.

Moram napomenuti da ovi tipovi kompleta stoje apsolutno svima, s tim što će nižim osobama uvijek bolje stajati uz štikle nego uz tenisice.

Ne zaboravite ljetni nakit uz ovakvu kombinaciju, ja vam preporučam velike alke od minduša i zanimljivo prstenje.

Milijana Nimčević / Foto: zara.com



Party ne smije stati!

Bliži se novo godišnje doba, a s njim i planovi za odlazak na more. Pandemija je mnogima pokvarila prošlogodišnje planove, ali će se to svakako uspjeti nadoknaditi u naredna tri ili četiri mjeseca. Međutim, mladi su tu u prijednosti jer im se nudi još jedna prilika za dobar provod. Osim odlaska na more, puno njih se sprema otići i na razne glazbene festivale koji su prošle godine bili otkazani. Pogledat ćemo koji se to festivali organiziraju ovoga ljeta u regiji, koji su već održani, a koji ipak odgođeni za sljedeću godinu, kao i hoće li ograničavati i uvjetovati sudionike PCR testom ili obavljenim cijepljenjem. U svakom slučaju, za ljubitelje i redovite posjetitelje festivala ovo ljetno će, nakon dugog perioda apstinencije biti prava bomba.

Festivali u Srbiji

Početak ćemo s najpopularnijim od njih, EXIT-om. Ovaj će festival biti održan od 8. do 11. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu, a od poznatih izvođača nastupit će **David Guetta, Nina Kraviz, Solomun, Tyga, Boris Brejcha, Paul Van Dyk, Laibach, Marko Nastić, Massimo** i još

mnogi drugi. Zasad je sigurno da će na festival biti pušteni samo cijepljeni posjetitelji, ali će za necijepljene postojati alternativa obavljanja testa na covid, što će, naravno, dodatno koštati. Za posjetitelje iz inozemstva će vrijediti ista pravila kao i za domaće *exitaše*. Osim EXIT-a, u Srbiji će biti održan i *Lovefest* od 5. do 8. kolovoza u Vrnjačkoj Banji s house i techno izvođačima kao što su Apollonia, Loco Dice, **Patrick Topping, Michael Bibi** i drugi, dok će u Beogradu na Kalemegdanu od 27. do 29. kolovoza biti prvi puta organiziran *Matinée Fest*, čija lista izvođača još nije objavljena.

Što nudi susjedstvo

Istovremeno kad i *Matinée Fest* bit će održan i poznati festival *Sea Dance* u Budvi, a mjesec dana ranije,

točnije od 9. do 11. srpnja, u Splitu će biti održan festival *Ultra Europe*. S druge strane, slavni *Sonus Festival*, koji je do pandemije svake godine »palio« plažu Zrće u Novalji na Pagu i koji je bio zakazan za 15.-19. kolovoza, ipak će biti odgođen za sljedeću godinu. Međutim, Zrće neće proći potpuno bez festivala: od 3. do 10. srpnja će brujiti od hip-hop hitova na festivalu *Fresh Island*. No, svakako treba pratiti službene stranice jer je za neke od ovih festivala najavljeno da je moguća promjena datuma, ali ne i potpuno odgađanje onih festivala koji su već najavljeni za ovo ljetno.

Albanija će također imati festivale u ponudi, ali će oni uglavnom biti održani početkom rujna, kao što



su *Kala* i *ION* u mjestu Dhërmi na Jonskom moru, dok se u trenutku pisanja ovoga teksta u mjestu Shëngjin na Jadranskom moru odvija festival pod nazivom *Unum*. Na ovim festivalima ograničenja ne postoje, te je moguće sudjelovati bez ikakvog testa ili obaveznog cijepljenja. Dakle, iako je broj festivala ove godine vrlo ograničen u regiji, neki od njih će ipak biti održani. To će biti početak povratka u normalu koju smo dugo iščekivali, a koja nam je bila uskraćena u posljednjih godinu dana. Ovoga ljeta ćemo se zadovoljiti i samim ljetovanjem na moru, ali je sjajna vijest da je mladima, a pogotovo strastvenim rejverima, pružena mogućnost da izađu iz ove duge izolacije i konačno uživaju u svojoj omiljenoj glazbi na otvorenom i u društvu srodnih duša iz cijelog svijeta. Party ne smije stati!

»Ženski razgovori« na Paliću

Komedija *Ženski razgovori* sa **Svetlanom Bojković, Katarinom Žutić i Milanom Mihailovićem** bit će igrana 2. srpnja na Ljetnoj pozornici na Paliću, s



početkom u 21 sat. Cijena ulaznice je 950 dinara, a kupovina iste je moguća na MOL-ovim pumpama, preko tickets.rs (Delfi – Laguna, Korzo 4), kao i u caffe restoranu *Mali trg* (Nušićeva 4).

»EXIT« festival

Velika proslava 20. godišnjice *Exit* festivala bit će održana od 8. do 11. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi, a svoje nastupe su već potvrdila neka od svjetskih i regionalnih imena kao što su **David Guetta, Eric Prydz b2b Four Tet, DJ Snake, Sabaton, Nina Kraviz i Paul Kalkbrenner, Tyga, Solomun, Denis Sulta, DJ Topic, Robin Schulz, Asaf Avidan, Satori, Boris Brejcha, Honey Dijon, Hot Since 82, Meduza, Paul van Dyck, Arbat i Sheck Wes**.

Potpuni raspored po danima nalazi se na službenom sajtu festivala, dok će detalji u vezi s ulaskom u zemlju i na festival biti objavljeni na službenom sajtu *Exit*a u skladu s budućim aktualnim mjerama Vlade Srbije. Što se tiče ulaznica, u prodaji se trenutno nalazi ograničen kontingent, po promo cijeni od 6.990 dinara, i uz uštedu od 40 posto u odnosu na finalnu cijenu. Sve ulaznice kupljene za izdanje 2020. važe za ulaz na ovogodišnji festival. Pokrenuta je i popular-



na akcija »Kupi 4, zgrabi 5«, koja će biti dostupna do isteka veoma ograničenih zaliha.

Natječaj za studente arhitekture

Natječaj za talente – INSPIRELI AWARDS, koji za cilj ima pomoći studentima i tek diplomiranim studentima arhitekture da otpočnu svoju karijeru, ove se godine održava šesti put, a rok za prijavu je do 14. srpnja. Spomenuti natječaj je već u svojoj prvoj godini održavanja postao jedan od najuspješnijih natječaja za podršku mladih talenata iz područja arhitekture i dizajna, a prethodnih godina je privukao pažnju sudionika iz više od 140 zemalja svijeta, što trenutno, kako organizatori navode, predstavlja najveće studentsko natjecanje uopće. Više podataka o natječaju zainteresirani mogu pronaći na internet stranici: www.inspireli.com/en/awards/.

Seminar bunjevačkog stvaralaštva

Seminar bunjevačkog stvaralaštva, koji se organizira deseti put, bit će održan i ove godine od 12. do 17. srpnja u Tavankutu u organizaciji Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva *Matija Gubec*.

Seminar obuhvaća teme plesa, tamburaške tradicijske melodije, tradicijske instrumente Bunjevaca (gajde, frula) i tradicijske vještine – izrada predmeta od slame. Prijavljeni polaznici se opredjeljuju za jedno od ova četiri područja. Polaznicima plesnog seminara prezentirat će se izvorni način izvedbe bunjevačkih plesova, vrste bunjevačke nošnje, pjesme Bunjevaca iz Tavankuta i okolnih mjesta, dječje igre. Na seminaru tamburaške glazbe obrađivati će se: glazbena pratnja bunjevačkih pjesama i plesova, a teme predavanja su: tambura kao narodni instrument Bunjevaca, tehnika sviranja na tamburi, tamburaški orkestar, dirigiranje i rad s orkestrom, tamburaška literatura s akcentom na bunjevačke zapise, tamburaška partitura, tamburaški instrumentarij.

Više informacija o sekcijama, uvjetima, kao i o troškovima, zainteresirani mogu pronaći na Facebook stranici *Seminar bunjevačkog stvaralaštva*.



PREPORUKA



KOIKOI – Pozivi u stranu

Pozivi u stranu je prvi album mlade beogradske četvorke zvane KOIKOI. Album je izdala slovenska kuća *Moonlee Records*, kuća koja je dom mnogim regionalnim post punk talentima poput Repetitora, ŽEN, Bernays Propagande, Seine i Nikki Loudera. Na *Pozivima* KOIKOI njeguju beogradski noise-post-punk fazon, ali KOIKOI na albumu pored teških gitarskih rifova i pregršt distorzija, eksperimentiraju s blagim balkanskim melosom i motivima. A pjesme s višeglasnim pjevanjem zvuče stvarno odlično. Na albumu su još neka iznenađenja, recimo pjesma *Krinolina* bi mogla proći kao izgubljeni B-side Darwood Duba, a na pjesmi *Hrast* zvuče kao sudar Denis & Denisa s Borghesiom. Ipak, mislim kako su singlovi *Ogledalo je zrcalo* i *Misisipi* najbolje mjesto za početak otkrivanja grupe KOIKOI. Cijeli album je dostupan na youtube, streaming servisima, kao i na njihovoj bandcamp stranici.

Izdavamo: *Ogledalo je zrcalo, Misisipi, Dodol, Hangar.*

I. Benčik



King Richard

U biografskom filmu *King Richard* radi se o putu »od trnja do slave« sestra koje su pokorile teniske terene **Venus i Serene Williams**, a **Will Smith** igra njihovog oca **Richarda Williamsa**. On počinje trenirati svoje kćeri na propalom javnom teniskom igralištu u Comptonu u Californiji. Planirao je trenirati sve svoje kćeri, ali samo su Serena i Venus pokazale pravi talent. Richard nadvladava poteškoće i bori se protiv skepticizma kako bi trenirao svoje kćeri. Kao mladić Richard je podučavao tenis kod čovjeka poznatog kao Stari viski, koji mu je davao uputstva koja su mu bila potrebna da bi detaljno naučio igru. I tako, od skromnih početaka, Venus i Serena Williams su se vinule među najznamenitije sportašice u povijesti.

Redatelj je **Reinaldo Marcus Green**, poznat po ostvarenju *Čudovišta i ljudi*. Scenarij potpisuje **Zach Baylin**, dok sestre Williams igraju **Saniyya Sidney** i **Demi Singleton**. Premijerno će biti prikazan 19. studenoga.

K. U.



Sazrevanje modrica

Danilo Lučić je mladi autor, s književnim obrazovanjem, koji već nekoliko godina glasi za jednog od najperspektivnijih pisaca nove generacije u regiji. Iako je do sada objavljivao poeziju, njegova prva zbirka priča jasno ukazuje na to da njegov talent nadilazi okvire jednog žanra. Lučićeva zbirka sastoji se od sedam potpuno različitih priča – one su drugačije, kako tematski tako i u načinu pripovijedanja i po pitanju naratora. Ovim autor nudi svojim čitateljima mogućnost da pronađu onu priču koja im najviše leži, a samome sebi omogućava predstavljanje svog raspona u pisanju. Modrice u ovim pričama predstavljaju znake koji nam pokazuju životni put, podsjećaju nas na greške i sugeriraju da je proces zarastanja i ozdravljenja nekada dug, ali neophodan i dobar za napredak. Kratke priče Danila Lučića govore o sedam različitih životnih situacija: nekih kroz koje smo prošli, nekih kroz koje se nadamo da nećemo morati; on priča o životnim traumama i emotivnim ožiljcima, no naglašava i da se one nadvladavaju, ne nudeći nam jasan odgovor kako već nas pušta da sami pokušamo naći odgovor u njegovim riječima.

A. I. Darabašić





Natječaj

**KUŽIŠ?!
TE ZOVE**



**BUDI PISAC,
PJESNIK
BUDI**

*Nek riječi polete iz grudi,
u sebi maštu probudi!*

**Budi kreativan!
Piši, stvaraj!**

Pjesme ili priče pošaljite na e-mail: kuzis07@gmail.com
Prvi rok za slanje radova je kraj školske godine, a drugi do
20. rujna 2021. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na *Danima hrvatske
knjige i riječi* – *danima Balinta Vujkova* u listopadu.

Čeka vas iznenađenje!

Radovi (pjesma, proza u obliku kratke priče) mogu biti pisani hrvatskim
standardnim jezikom, te mjesnim govorom (bunjevačka i šokačka
ikavica). Na natječaju mogu sudjelovati učenici osnovne i srednje škole.

Uz svoj rad pošalji sljedeće podatke: ime i prezime, razred, naziv škole i
mjesto, ime i prezime učitelja, nastavnika ili profesora (mentora).